

**Doporučený odvětvový standard pro aplikaci postupů
vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv po
uplynutí promlčecí lhůty**

Obsah:

1. Úvod	3
2. Obecné zásady	4
2.1. Autonomnost postupu podle ZPP a podle ZDPS.....	4
2.2. Posuzování souběhu subjektivní a objektivní promlčecí lhůty	5
2.3. Maximalizace snahy o dohledání účastníka	5
2.4. Povinnost vypořádat zůstatky po uplynutí promlčecí lhůty	5
2.5. Rovný přístup k účastníkům při posuzování nároku na již promlčené zůstatky	6
3. Zásady aplikované pro penzijní připojištění	6
3.1. Aplikovaná právní úprava.....	6
3.2. Způsob vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv o PP	6
3.3. Zdroje krytí dodatečně uznaných nároků z PP po uplynutí promlčecí lhůty	6
3.4. Odlišná aplikace pravidla pro výpověď z důvodu neplacení příspěvků	7
4. Zásady aplikované pro doplňkové penzijní spoření	7
4.1. Aplikovaná právní úprava.....	7
4.2. Rozsah ochrany nároku na dávku doplňkového penzijního spoření	8
4.3. Způsob vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv DPS	8
4.4. Zdroje krytí dodatečně uznaných nároků z DPS po uplynutí promlčecí lhůty	8
5. Všeobecné principy zániku účastnických smluv a vypořádání zůstatku	8
5.1. Specifika pro penzijní připojištění.....	9
5.1.1. Výpověď smlouvy o penzijním připojištění.....	9
5.1.2. Zánik penzijního připojištění a vypořádání prostředků	9
5.1.3. Prostředky přijaté po zániku smlouvy	9
5.1.4. Aplikace promlčecí lhůty na zaniklé smlouvy o penzijním připojištění	10
5.2. Specifika pro doplňkové penzijní spoření	10
5.2.1. Výpověď smlouvy o doplňkovém penzijním spoření	10
5.2.2. Zánik doplňkového penzijního spoření a vypořádání prostředků	10
5.2.3. Prostředky přijaté po zániku smlouvy	11
5.2.4. Aplikace promlčecí lhůty na zaniklé smlouvy o doplňkovém penzijním spoření	11
6. Aplikace promlčecí lhůty pro jednotlivé typologie nároků z PP	11
6.1. Smlouvy bez nároku na dávku vypovězené ze strany účastníka	11
6.2. Smlouvy vypovězené penzijní společností bez žádosti o dávku	12
6.3. Smlouvy zaniklé v souvislosti s úmrtím účastníka	12
6.4. Prostředky účastníků v exekuci nebo insolvenční.....	12
6.5. Prostředky z nedoručených vrácených plateb a neidentifikovaných plateb příspěvků.....	12
6.6. Smlouvy, u kterých byl vyplacen nárok, ale nebyl vyplacen doplatek	13
6.7. Prostředky z nedoručených výplat dávek penzijního připojištění a převodů	13
6.8. Smlouvy vypovězené z důvodu neplacení do 12 měsíců	13
6.9. Smlouvy se žádostí o odbytné a neuhrazeným poplatkem	13
6.10. Smlouvy se žádostí o převod k jiné společnosti a neuhrazeným poplatkem.....	13
7. Aplikace promlčecí lhůty pro jednotlivé typologie nároků z DPS	14
7.1. Promlčení nároku na převod k jiné penzijní společnosti	14
7.2. Promlčení nároku na výplatu splatné dávky	14
7.3. Vypořádání zůstatku zaniklé smlouvy z důvodu úmrtí účastníka	14
7.4. Prostředky účastníků v exekuci nebo insolvenční.....	14
7.5. Prostředky z nedoručených vrácených plateb a neidentifikovaných plateb	15
7.6. Smlouvy se žádostí o převod k jiné společnosti a neuhrazeným poplatkem.....	15
7.7. Specifické situace kombinace žádostí o převod k jiné společnosti a úmrtím	16

1. Úvod

Principy vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv po uplynutí promlčecí lhůty jsou konstituovány na základě specializované právní úpravy, tedy zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření („**ZDPS**“), částečně pak zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem („**ZPP**“), a dále obecnou právní úpravou, kterou je především zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník („**NOZ**“), resp. zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník („**OZ**“), pro smlouvy vzniklé před 1. 1. 2024.

Společným pojítkem aplikace těchto norem pro oblast vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv po uplynutí promlčecí lhůty je obecná zásada nejlepšího zájmu jednotlivého účastníka v rovnováze s nejlepším zájem všech ostatních účastníků, přičemž primárním cílem systému je co nejspravedlivější distribuce výsledků hospodaření mezi všechny účastníky. Tato zásada je klíčovým principem, neboť heterogenní regulace obou produktů na stáří – penzijního připojištění („**PP**“) a doplňkového penzijní spoření („**DPS**“) – v kontextu limitovaného vymezení postupů podle specializované právní úpravy vytváří pro penzijní společnosti poměrně neurčitý prostor, pokud se týká právní jistoty.

Proto byla navržena iniciativa směřující k vytvoření odvětvového standardu pro aplikaci postupů při vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv po uplynutí promlčecí lhůty, jejímž cílem je vytvořit jednotné doporučené postupy, které budou pro členy Asociace penzijních společností ČR („APS**“) nezávazné, ale současně umožní harmonizaci interních postupů, a především správné a jednotné zacházení s účastníky.**

Prezídium APS potvrdilo na svém zasedání dne 11. 07. 2025 zájem podobný standard vytvořit. Současně se zabývalo souladem této iniciativy a soutěžního prostředí, a to se závěrem, že otázka aplikace zákonné úpravy pro oblast vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv po uplynutí promlčecí lhůty by za žádných okolností neměla být předmětem hospodářské soutěže, naopak harmonizované postupy napříč odvětvím v konečném důsledku přispějí k další kultivaci soutěžního prostředí na trhu produktů na stáří.

2. Obecné zásady

Obecnými zásadami jsou pravidla, která zastřešují celý systém vypořádání po uplynutí promlčecí lhůty, byť mohou znamenat odlišnou aplikaci v PP i DPS. Mezi obecné zásady patří právě autonomnost postupu podle ZPP a podle ZDPS, posuzování souběhu subjektivní a objektivní promlčecí lhůty (pro smlouvy uzavřené po 1. 1. 2014), povinnost penzijní společnosti vypořádat zůstatky po uplynutí promlčecí lhůty ve spojení se zásadou maximálního úsilí při dohledání účastníků a rovný přístup k účastníkům při posuzování nároku na již promlčené zůstatky.

Podstatným principem, který se z obecné právní úpravy do této oblasti promítá, je přetrvání existence závazku i po uplynutí promlčecí lhůty. Tím je myšleno, že uplynutím promlčecí lhůty závazek automaticky nezaniká, pouze je určitým způsobem oslaben, neboť vzniká právo namítnout uplynutí promlčecí lhůty jako skutečnost, na základě které penzijní společnost může odmítnout tento závazek plnit. Specializovaná právní úprava však tento obecný princip významně posunuje, když specificky definuje v § 28 ZDPS lhůty pro promlčení nároku účastníka na převod prostředků k jiné penzijní společnosti a nároku na výplatu splatné starobní nebo invalidní penze na určenou dobu a navíc proces „promlčení“ formuluje jako kogentní, tedy pro penzijní společnost závazný.

Toto ustanovení tak přímo ovlivňuje rovněž aplikaci obecné právní úpravy, neboť pokud je postup podle specializované právní úpravy pro nároky nastaven jako kogentní, nelze postupy podle obecné právní úpravy aplikovat jako fakultativní. Obdobně nelze dovozovat, že je-li stanoven postup pro starobní a invalidní penze jako kogentní, pro ostatní typy dávek by byl zamýšlen fakultativní.

Specifikaci promlčecí lhůty pro nároky na výplatu penzí ve specializované právní úpravě v délce 5 let je potřebné chápat jako vyšší míru ochrany pro tento legislativou preferovaný typ dávky, ve srovnání s lhůtou podle obecné právní úpravy, která se aplikuje na nároky na výplatu ostatních dávek a která určuje subjektivní promlčecí lhůtu na 3 roky.

Tento princip je klíčový pro penzijní společnost, která vystupuje mimo jiné v roli správce majetku obhospodařovaných fondů, a musí v této souvislosti řídit střet zájmů mezi nejlepšími zájmy jednotlivého účastníka, u jehož nároku uplynula promlčecí lhůta, a ostatními účastníky, kteří mají podíl na majetku fondu, v jehož prospěch je tento zůstatek případně vypořádán.

Je podstatné v této souvislosti rovněž vzít v úvahu fakt, že postavení penzijní společnosti je v tomto směru komplikovanější než v případě bank či jiných finančních institucí, které po uplynutí promlčecí lhůty vypořádají závazky ve prospěch vlastní výsledovky a mohou tak v případě dodatečně vzneseného nároku o své vůli a na svůj úkor rozhodnout o uznání nároku, zatímco penzijní společnost rozhodnout za ostatní účastníky nemůže.

I proto je obecná zásada maximalizace snahy o dohledání účastníka klíčová pro minimalizaci počtů případů a prevenci případných sporů. Současně již samotné přiměřené úsilí o jeho dohledání je oporou pro tvrzení dostatečné odborné péče, a tedy spolu s výše uvedeným jako postup přiměřený a korektní.

2.1. Autonomnost postupu podle ZPP a podle ZDPS

Postupy při vypořádání majetku zaniklých smluv jsou konstruovány samostatně pro PP a DPS. Nejen že má každý z těchto produktů na stáří samostatnou specializovanou právní úpravu, především se liší ve způsobu držení majetku, distribuci výnosu, odlišně jsou kodifikována práva a povinnosti účastníků, včetně podmínek ochrany před výpovědí smlouvy.

Tento princip není dotčen ani ustanovením § 193 ZDPS, které zakládá přiměřené užití ustanovení týkající se účastnického fondu a vztahu penzijní společnosti a depozitáře k účastnickému fondu také pro transformovaný fond, neboť je zamýšleno výhradně pro regulaci oblasti správy majetku fondů.

Penzijní společnost respektuje při aplikaci hierarchii právní úpravy (v kroku jedna specializovaná právní úprava, v kroku dva obecná právní úprava a teprve v kroku tři analogie), v důsledku čehož se její postup pro PP a DPS liší.

Hlavní odlišností je právo účastníka DPS (nikoliv určené osoby nebo dědice) požádat o dávku kdykoliv, tedy toto právo požádat o dávku je nepromlčitelné, zatímco v případě ZPP existuje pouze ochrana před výpovědí smlouvy, pokud účastník splňuje nárok na výplatu penze spočívající v placení příspěvku po dobu stanovenou penzijním plánem.

2.2. Posuzování souběhu subjektivní a objektivní promlčecí lhůty

Penzijní společnost aplikuje ustanovení obecné právní úpravy, podle které je právo promlčeno uplynutím té lhůty, která uplyne dříve. Penzijní společnost není vlastníkem prostředků a není tak oprávněna za ostatní účastníky fondu, v jejichž prospěch by prostředky za standardního počítání lhůt byly rozpuštěny, rozhodovat o prodloužení promlčecí lhůty.

Ve zvlášť odůvodněném a obecně výjimečném případě, kdy penzijní společnost před uplynutím objektivní promlčecí lhůty získá informace, které by vedly k aplikaci subjektivní promlčecí lhůty, a současně uplynutí subjektivní promlčecí lhůty nastane teprve po uplynutí objektivní promlčecí lhůty, může po individuálním posouzení konkrétní situace zvážit, zda nepostupovat individuálně.

2.3. Maximalizace snahy o dohledání účastníka

Maximální snaha o dohledání účastníka, jehož zůstatek zaniklé smlouvy by měl být po uplynutí promlčecí lhůty vypořádán, je klíčovým mechanismem pro prokázání odborné péče a balancování práva nejlepšího zájmu jednotlivého účastníka vůči nejlepšímu zájmu všech ostatních účastníků s cílem co nejspravedlivější distribuce výsledků hospodaření mezi všechny účastníky.

Tuto zásadu významně usnadňuje přístup k osobním údajům v základních registrech, který umožňuje zaznamenat dvě typické okolnosti komplikující dohledání účastníků, a to změnu trvalého bydliště a úmrtí účastníka.

2.4. Povinnost vypořádat zůstatky po uplynutí promlčecí lhůty

Vypořádání zůstatků zaniklých smluv po uplynutí promlčecí lhůty je povinností penzijní společnosti vyplývající z odborné péče při provozování PP. Pokud by byly bez specifického důvodu, tedy kvůli pouhé nečinnosti, kumulovány nevypořádané zůstatky zaniklých smluv, lze dovodit, že ostatním účastníkům vzniká škoda. V případě transformovaného fondu je nutnost vypořádat zůstatky zaniklých smluv akcelerována uzavřením fondu pro nové účastníky, a tedy potenciální kumulací rostoucího objemu zůstatku ve prospěch systematicky klesajícího počtu účastníků, tedy s příslušným redistribučním efektem.

I v případě DPS je vypořádání zůstatku zaniklých smluv po uplynutí promlčecí lhůty povinností penzijní společnosti vyplývající z odborné péče, ačkoliv je obecně majetek účastnických fondů trendově rostoucí. Nicméně i v tomto případě lze dovodit, že ostatním účastníkům vzniká škoda, pokud by byly nevypořádané zůstatky zaniklých smluv kumulovány bez specifického důvodu, tedy kvůli pouhé nečinnosti.

Povinnost penzijní společnosti rovněž plyne z kogentní úpravy ZDPS, který penzijní společnosti ukládá, aby ve smyslu § 28 „promlčela“ specifické případy nároků z doplňkového penzijního spoření a regulátor aplikuje výklad, že tyto případy je penzijní společnost povinna realizovat.

S ohledem na fakt, že jednou z těchto variant je výplata dávky starobní penze, není obhajitelné, proč by tento typ nejpreferovanější dávky (viz důvodová zpráva, či nejvýhodnější daňové podmínky) měla penzijní společnost za povinnost promlčovat, zatímco odbytné, či jednorázové vyrovnání by bylo na její vůli.

Specifické uvedení penzí je potřebné naopak chápat v kontextu prodloužení subjektivní 3leté promlčecí lhůty podle NOZ, resp. základní promlčecí doby podle OZ, tedy starobní penze se tomto smyslu těší vyššímu stupni ochrany než ostatní nároky.

Částečně s tím souvisí i komentář k souběhu promlčecích lhůt v bodě 2.2, který upozorňuje na vyjádření České národní banky ohledně případného vzdání se práva uplatnit námitku promlčení ze strany penzijní společnosti. Penzijní společnost je pouze správcem a není tak oprávněna přijímat rozhodnutí, která náleží účastníkům.

2.5. Rovný přístup k účastníkům při posuzování nároku na již promlčené zůstatky

Jakkoliv tento odvětvový standard doporučuje posuzovat všechny dodatečně uplatňované nároky individuálně s cílem vyloučit nepodporované motivy či spekulativní jednání, při rozhodování o nárocích, které již byly promlčeny, by penzijní společnost měla postupovat v intencích předchozích obdobných rozhodnutí s cílem vyloučit nerovný přístup vůči účastníkům.

3. Zásady aplikované pro penzijní připojištění

Majetek v transformovaném fondu nelze použít jinak než k plnění závazků souvisejících s PP, penzijní společnost má nárok výhradně na úplatu za provozování PP. Závazky vyplývající z PP plní penzijní společnost z majetku v transformovaném fondu, proto i veškeré případné vypořádané zůstatky zaniklých účastnických smluv jsou v souladu se stanovenými principy statutu transformovaného fondu a penzijních plánů proporcionalně rozdělovány ve prospěch všech účastníků transformovaného fondu.

3.1. Aplikovaná právní úprava

Řídícími normami pro oblast PP je ZPP, který neobsahuje specifickou regulaci vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv, pouze zakládá ochranu účastníka před výpovědí po splnění podmínky nároku na penzi spočívající v placení příspěvku po dobu stanovenou penzijním plánem (§ 18 odst. 2).

Aplikace institutu promlčecí lhůty závazků se s ohledem na uzavření PP od 1. 1. 2013 řídí ustanoveními OZ, tedy se základní promlčecí dobou 3 roky, která běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé, se specifickými případy pro bezdůvodné obohacení dle § 107 OZ.

3.2. Způsob vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv o PP

Vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv po uplynutí promlčecí lhůty se provádí ve prospěch výnosů (výsledovky), tedy přímou a proporcionalní distribucí prostředků ostatním účastníkům transformovaného fondu. Alternativní vypořádání ve prospěch kapitálových fondů transformovaného fondu, tvorba rezerv či případně jiná forma konzervace prostředků v bilanci transformovaného fondu není v souladu s obecným principem spravedlivé distribuce výnosů mezi všechny účastníky a z podstaty není ani konzistentní s účetními standardy IFRS 9.

3.3. Zdroje krytí dodatečně uznaných nároků z PP po uplynutí promlčecí lhůty

Zdroj pro výplatu nároků vznesených za vypořádanou zaniklou účastnickou smlouvou po uplynutí promlčecí lhůty závisí na motivu uznání nároku:

- a) Pokud dojde k uznání nároku na základě korektně promlčených zůstatků, tedy například s cílem zmírnit tvrdost dopadu na účastníka, reputační riziko apod., nesmí být kompenzace účastníka provedena k tíži transformovaného fondu, ale majetku penzijní společnosti;
- b) Pokud se při posouzení dodatečného nároku zjistí, že postup při vypořádání byl po právní stránce nekorektní, případně existují skutečnosti, které měly být vzaty v úvahu a v jejichž důsledku by k promlčení nároku účastníka vůbec nedošlo, je zdrojem výplaty výsledovka transformovaného fondu. Ostatní účastníci poškozeni nejsou, neboť na ideální podíl zůstatku nárok ani neměli. V případě ale, že je takový nárok kompenzován po ukončení hospodářského roku, ve kterém byl původně promlčen, dorovná penzijní společnost ze svého majetku ideální podíl tzv. korunodní za účastníky, kteří již transformovaný fond opustili. Jejich podíl na promlčeném majetku nelze efektivně odečíst a případná žádost o vrácení prostředků vyplacených všem těmto účastníkům by byla z pohledu nákladovosti a vymahatelnosti pro penzijní společnost iracionální.

3.4. Odlišná aplikace pravidla pro výpověď z důvodu neplacení příspěvků

Přestože ZPP nestanovuje k výpovědi podmínku neplacení dobu šesti kalendářních měsíců „po sobě jdoucích“, na rozdíl od ZDPS, který tak výslovně uvádí, odvětvový standard sjednocuje přístup k posuzování podle ZDPS. Důvodem je empiricky pozorovaná skutečnost nikoliv nepatrného počtu účastníků, kteří platbu příspěvků nepravidelně vynechávají, aniž by tím projevovali nevěli nadále tyto příspěvky platit. Obecně pak tento postup vylučuje kumulaci šesti měsíců bez úhrady příspěvků v mnoholeté spořicí fázi jako zákaznický přívětivější.

4. Zásady aplikované pro doplňkové penzijní spoření

Účastnické fondy jsou souborem majetku určeným k umístování příspěvků a vyplacení dávek. Účastník vlastní penzijní jednotky jednoho nebo více účastnických fondů, které penzijní společnost eviduje na osobním penzijním účtu účastníka.

I v tomto případě penzijní společnost eviduje odděleně svůj majetek od majetku účastnických fondů, který pouze obhospodařuje a nemá z něj nárok než na úplatu za obhospodařování a zhodnocení. Proto i veškeré prostředky ze zaniklých účastnických smluv po uplynutí promlčecí lhůty musí být distribuovány ve prospěch ostatních účastníků.

4.1. Aplikovaná právní úprava

Aplikovaná promlčecí lhůta se v případě nároků ze smlouvy o DPS řídí speciální úpravou specifických případů ZDPS a obecnou právní úpravou NOZ, případně OZ pro smlouvy vzniklé do 31. 12. 2013, přičemž speciální úprava má přednost před úpravou v rámci NOZ. Specifickými případy jsou promlčení nároku na převod k jiné penzijní společnosti a nároku na výplatu starobní a invalidní penze na určenou dobu podle § 28 ZDPS. V případech, které ZDPS neupravuje ani pozitivně ani negativně, je aplikována obecná právní úprava NOZ, vymezující subjektivní a objektivní promlčecí lhůtu (§ 629), tedy subjektivní promlčení lhůta 3 roky a objektivní promlčecí lhůta 10 let, resp. základní promlčecí doba 3 roky podle § 101 OZ pro smlouvy vzniklé do 31. 12. 2013. V praktické rovině jde především o situace související s úmrtím účastníka.

Podstatnou okolností je, že kromě vymezení konkrétních případů aplikace promlčecí lhůty ZDPS zakládá ochranu účastníka před výpovědí ze strany penzijní společnosti po splnění podmínky vzniku nároku na dávku (§ 7 odst. 2). V souladu s důvodovou zprávou k ZDPS, která vyjadřuje obecný princip, že se nároky z doplňkového penzijního spoření nepromlčují, vlastní znění ZDPS v ustanovení § 21 odst. 1 zakládá právo účastníka požádat o výplatu dávky kdykoliv po vzniku nároku na dávku. Z toho lze dovodit, že právo na

výplatu dávky účastníkovi DPS je na rozdíl od PP nepromlčitelné. Je však podstatné, zda se jedná o samotného účastníka, nebo určenou osobu či dědice (viz dále).

4.2. Rozsah ochrany nároku na dávku doplňkového penzijního spoření

Ochrana nároku na dávku je omezena pro účastníka, který je definován v § 2 jako fyzická osoba, která uzavřela s penzijní společností smlouvu o DPS. Toto hledisko je klíčové pro aplikaci § 21 odst. 1, který zakládá právo účastníka požádat o výplatu dávky kdykoliv po vzniku nároku na dávku. Subjektem ochrany proti promlčení nároků je tedy pouze účastník, nikoliv už určená osoba nebo dědic.

4.3. Způsob vypořádání zůstatků zaniklých účastnických smluv DPS

S ohledem na konstrukci držení podílu v účastnických fondech jsou případné zůstatky osobního penzijního účtu účastníka vypořádány ve prospěch ostatních účastníků zánikem penzijních jednotek v majetku daného účastníka a jejich zrušení ve prospěch majetku účastnických fondů. Zůstatek zaniklé smlouvy je tak vypořádán proporcionalně mezi ostatní účastníky vlastníci penzijní jednotky jednotlivých účastnických fondů.

4.4. Zdroje krytí dodatečně uznaných nároků z DPS po uplynutí promlčecí lhůty

V případě, že se penzijní společnost rozhodne vyplatit účastníkovi, nebo jiné osobě nárok na zůstatek prostředků, které již byly korektně v souladu se zákonem vypořádány po uplynutí promlčecí lhůty, tedy například s cílem zmírnit tvrdost dopadu na účastníka, reputační riziko apod., nesmí být kompenzace účastníka provedena k tíži účastnického fondu, ale vždy k tíži majetku penzijní společnosti.

V případě, že je dojde k promlčení nároku a vypořádání prostředků do účastnických fondů a následně se ukáže, že promlčení bylo neoprávněné, promlčené prostředky představují na straně účastníků, v jejichž prospěch byly prostředky rozpuštěny, bezdůvodné obohacení a tito jsou povinni jej vydat, resp. penzijní společnost jako správce je oprávněna provést nápravu tohoto stavu i tak, že prostředky budou vyplaceny oprávněné osobě ze zdrojů fondu

5. Všeobecné principy zániku účastnických smluv a vypořádání zůstatku

Smlouvy o PP a DPS vznikají s cílem vytvořit pro účastníky dodatečné zdroje krytí životních nákladů v postproduktivním věku. Tento cíl je podporován státním příspěvkem a daňovým zvýhodněním, který je podmíněn plněním zákonem stanovených podmínek.

Penzijní společnost svojí obchodní činností vytváří podporu účastníkům, aby tyto podmínky dodržovali. Při soustavném, opakovaném, případně závažném porušení smluvních podmínek však může penzijní společnost na základě přijaté obchodní politiky přistoupit k ukončení smluvního vztahu s účastníkem, přičemž v některých případech to zákonná úprava penzijní společnosti přímo ukládá. K ukončení smluvního vztahu může rovněž dojít mimo vůli penzijní společnosti, tedy na základě rozhodnutí účastníka, z důvodu úmrtí účastníka, nahrazení vůle povinného apod.

V případě, že je smluvní vztah ukončen, je potřebné vypořádat zůstatek prostředků na individuálním účtu účastníka PP, resp. v podobě penzijních jednotek evidovaných ve prospěch účastníka na jeho osobním penzijním účtu. Obvyklou formou vypořádání zůstatku je výplata dávky účastníkovi či jiné oprávněné osobě, nebo převod prostředků k jiné penzijní společnosti. Pokud k výplatě nároku nedojde, může dojít k vypořádání zůstatku ve prospěch ostatních účastníků PP, resp. majetku účastnických fondů.

U promlčení nároku požádat o výplatu je pro počátek běhu subjektivní 3leté promlčecí lhůty rozhodné, kdy mohla být žádost o výplatu dávky, nebo o převod prostředků k jiné penzijní společnosti podána poprvé,

pokud se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, anebo kdy se o nich dozvědět měla a mohla, obvykle ke dni zániku smlouvy. Pro počátek objektivní 10leté promlčecí lhůty je pak rozhodná sama událost, obvykle zánik smlouvy např. z důvodu úmrtí účastníka.

Pro všechny účastnické smlouvy vzniklé do 31. 12. 2013 pak platí základní promlčecí doba 3 roky ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé, vyjma specifických případů stanovených OZ.

5.1. Specifika pro penzijní připojištění

K vypořádání zůstatků zaniklých smluv o PP ve prospěch ostatních účastníků může penzijní společnost přistoupit, pokud jsou splněny zákonné podmínky pro zánik smlouvy podle ZPP, a dále podmínky pro vypořádání po uplynutí promlčecí doby stanovené všeobecnou právní úpravou v rámci OZ.

5.1.1. Výpověď smlouvy o penzijním připojištění

K výpovědi smlouvy o PP může dojít ze strany účastníka, v důsledku této výpovědi smluvní vztah zaniká a zůstatek smlouvy je vypořádán v souladu se ZPP.

Penzijní společnost může přistoupit k výpovědi smlouvy o PP za předpokladu, že účastník přestal splňovat zákonné podmínky ZPP, při uzavírání smlouvy uvedl nepravdivé údaje podstatné pro uzavření smlouvy, nebo pro nárok na státní příspěvky nebo dávky PP.

V závislosti na své obchodní politice může penzijní společnost k výpovědi smlouvy přistoupit rovněž, pokud účastník po dobu alespoň šesti po sobě jdoucích kalendářních měsíců neplatil příspěvky, a to za předpokladu, že účastníkovi nevzniknul do konce výpovědní doby nárok na penzi spočívající v placení příspěvků podle příslušného penzijního plánu.

5.1.2. Zánik penzijního připojištění a vypořádání prostředků

Zánik PP je buď bezprostředně spojen s vypořádáním prostředků účastníka, tedy výplatou poslední penze, či výplaty jednorázového vyrovnání místo poslední penze, uplynutím výpovědní doby nebo dohodou k danému datu, nebo musí k vypořádání prostředků účastníka dojít na základě žádosti účastníka, případně jiné oprávněné osoby, tedy v případě zániku dohodou, výpovědí ze strany účastníka nebo společnosti, pro neplnění zákonných podmínek, nebo z důvodu úmrtí účastníka.

V případě zániku smlouvy, kdy nedošlo k vypořádání prostředků účastníka, jelikož účastník, určená osoba nebo dědic o výplatu příslušné dávky nepožádali a pokud se přes vyvinuté přiměřené úsilí penzijní společností součinnost účastníka, určené osoby, nebo dědice zajistit nepodaří, vypořádá penzijní společnost po uplynutí promlčecí doby zůstatek zaniklé smlouvy ve prospěch ostatních účastníků PP.

5.1.3. Prostředky přijaté po zániku smlouvy

Prostředky, které byly penzijní společnosti doručeny ve prospěch smlouvy o PP po datu jejího zániku, nejsou považovány za příspěvek účastníka a musí být vráceny zpět na zdrojový účet. Pokud je vrácení zmařeno, typicky z důvodu uzavření zdrojového bankovního účtu, jsou tyto prostředky považovány za nepřiznanou platbu, kterou penzijní společnost eviduje v analytické evidenci jako prostředky fyzické osoby, z jejíhož účtu byly odeslány, případně v jejíž prospěch byly vloženy na pokladně.

V případě vypořádání zůstatku zaniklé smlouvy o PP však nejsou tyto prostředky součástí vypořádání a penzijní společnost tyto zůstatky po uplynutí specifické promlčecí lhůty odděleně převádí ve prospěch výnosu transformovaného fondu.

5.1.4. Aplikace promlčecí lhůty na zaniklé smlouvy o penzijním připojištění

Aplikace promlčecí lhůty na zůstatky zaniklých smluv o PP se řídí pouze obecnou právní úpravou OZ, která stanovuje obecnou promlčecí dobu 3 let, vyjma specifické případy stanovené OZ. Tyto lhůty jsou aplikovány pro konkrétní typologie nároků, viz část 6.

ZPP specifikuje zákaz výpovědi smlouvy, pokud účastníkovi PP vzniknul do konce výpovědní doby nárok na penzi spočívající v placení příspěvků po dobu stanovenou příslušným penzijním plánem. V takovém případě platí, že smlouva výpovědí penzijní společnosti zaniknout nemůže a prostředky z ní nemohou být vypořádány ve prospěch ostatních účastníků PP, pokud nenastane některý jiný z důvodů pro zánik smlouvy:

- a) účastník sám smlouvu vypoví;
- b) dohoda o zániku smlouvy mezi účastníkem a KBPS;
- c) účastník přestane splňovat zákonné podmínky pro účast v PP;
- d) úmrtí účastníka.

5.2. Specifika pro doplňkové penzijní spoření

K vypořádání zůstatků zaniklých smluv o DPS ve prospěch majetku v účastnickém fondu může penzijní společnost přistoupit, pokud jsou splněny zákonné podmínky pro výpověď a zánik smlouvy podle ZDPS a uplyne příslušná promlčecí lhůta podle § 28 ZDPS nebo podle všeobecné právní úpravy pro promlčení podle NOZ, případně promlčecí doba podle OZ pro smlouvy vzniklé do 31. 12. 2013.

5.2.1. Výpověď smlouvy o doplňkovém penzijním spoření

K výpovědi smlouvy o DPS může dojít ze strany účastníka, v důsledku této výpovědi smluvní vztah zaniká a zůstatek smlouvy je vypořádán v souladu se ZDPS.

K výpovědi smlouvy o DPS může penzijní společnost dále přistoupit za předpokladu, že jí účastník nesdělil rodné číslo, nebo číslo pojištěnce v registru pojištěnců, při uzavírání smlouvy uvedl nepravdivé údaje mající podstatný vliv na vznik nároku na poskytování státního příspěvku nebo na dávky z DPS, případně neoznámil změny v těchto údajích, nebo který zamlčel skutečnosti, které jsou rozhodné pro uzavření smlouvy.

V závislosti na své obchodní politice může penzijní společnost k výpovědi smlouvy přistoupit rovněž pokud účastník po dobu alespoň šesti po sobě jdoucích kalendářních měsíců neplatil příspěvky za předpokladu, že účastníkovi nevzniknul do konce výpovědní doby nárok na dávku z DPS spočívající v dosažení věku a délky spořicí doby.

5.2.2. Zánik doplňkového penzijního spoření a vypořádání prostředků

Zánik DPS je buď bezprostředně spojen s vypořádáním prostředků účastníka, tedy ukončením výplaty starobní nebo invalidní penze na určenou dobu, výplatou jednorázového vyrovnání, uplynutím výpovědní doby nebo dohodou k danému datu, nebo úhradou jednorázového pojistného pro penzi, nebo musí k vypořádání prostředků účastníka dojít na základě žádosti účastníka, případně jiné oprávněné osoby, tedy v případě zániku dohodou, uplynutím výpovědní doby, nebo z důvodu úmrtí účastníka.

ZDPS stanovuje v § 21 odst. 1 právo účastníka po vzniku nároků na dávku o tuto dávku kdykoliv požádat. Toto ustanovení se vysvětluje jako ochrana proti promlčení nároku na výplatu dávky, které se opírá o důvodovou zprávu k § 28, která stanovuje, že obecně se nároky z penzijního spoření nepromlčují.

V případě určené osoby nebo dědice však tato ochrana stanovena není. Pokud v případě úmrtí účastníka, určená osoba nebo dědic o výplatu příslušné dávky nepožádali, a pokud se přes vyvinuté

přiměřené úsilí penzijní společnosti jejich součinnost nepodaří zajistit, vypořádá penzijní společnost po uplynutí promlčecí lhůty, resp. promlčecí doby pro smlouvy vzniklé do 31. 12. 2013, zůstatek zaniklé smlouvy do majetku účastnických fondů.

5.2.3. Prostředky přijaté po zániku smlouvy

Ze znění ZDPS plyne, že prostředky přijaté po zániku smlouvy by měla penzijní společnost po uplynutí promlčecí lhůty vypořádat ve prospěch účastnického fondu, není však přesně definován klíč k distribuci prostředků ve prospěch jednotlivých účastnických fondů.

Pokud je penzijní společnosti známo, v jakém poměru jednotlivých účastnických fondů byla strategie spoření zaniklé účastnické ve smlouvě stanovena, lze uvažovat o rozdělení prostředků v poměru této strategie spoření. Tento postup je však provozně komplexní pro implementaci do informačního systému, protože vyžaduje vždy odlišovat postup u smluv se znalostí strategie spoření a u smluv s absencí této znalosti, přičemž potenciální odchylka je ze statistických principů nemateriální.

Současně platí, že v případě prostředků, které penzijní společnost obdržela po zániku smlouvy o DPS, již tyto prostředky nelze tyto považovat za příspěvky, neboť smlouva zanikla, tedy vazba mezi strategií spoření zaniklých smluv a přijatými prostředky je minimálně oslabena. Jako potenciálně vhodná se proto jeví rovněž distribuce prostředků ve vzájemném poměru podle bilančních sum všech účastnických fondů.

5.2.4. Aplikace promlčecí lhůty na zaniklé smlouvy o doplňkovém penzijním spoření

Právní úprava promlčování práv ze smlouvy o DPS je ve srovnání s pravidly pro PP striktnější, kvůli omezením definovaným v ZDPS. Účastník má právo požádat o dávku kdykoliv, jakmile mu na ni vznikne nárok, právo účastníka na dávku tak obecně nelze promlčet. Vypořádání zůstatků zaniklých smluv ve prospěch majetku účastnického fondu je možné pouze v případě, že účastníkovi DPS nárok na dávku dosud nevzniknul, nebo v případě úmrtí účastníka. V těchto případech se aplikuje obecná právní úprava, tedy NOZ, stejně jako v případě promlčení nároku na výplatu jiné dávky, než starobní nebo invalidní penze na určenou dobu.

Dle speciální právní úpravy obsažené v § 28 ZDPS se nicméně promlčuje:

- a) nárok na převod prostředků k jiné penzijní společnosti, pokud účastníkovi dosud nevznikl nárok na odbytné a o převod prostředků nepožádal; nebo
- b) nárok na výplatu splatné starobní nebo invalidní penze na určenou dobu.

6. Aplikace promlčecí lhůty pro jednotlivé typologie nároků z PP

Aplikovaná promlčecí lhůta se v případě nároků ze smlouvy o PP řídí výhradně obecnou právní úpravou, tedy OZ, tedy vyjma specifických případů po uplynutí základní promlčecí doby 3 roky ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.

6.1. Smlouvy bez nároku na dávku vypovězené ze strany účastníka

Jedná se o smlouvy, které byly vypovězeny z jakýchkoliv důvodů ze strany účastníka, přitom účastník neplatil příspěvky alespoň po dobu 12 měsíců a nemá tedy nárok na dávku.

V tomto případě se institut promlčecí lhůty neaplikuje, neboť samotný nárok na dávku ani nevznikl. Účastník má však nadále nárok na převod do doplňkového penzijního spoření, a proto může být zůstatek ze smlouvy vypořádán ve prospěch ostatních účastníků PP teprve po uplynutí promlčecí doby 3 let od data výpovědi

a uplynutí této výpovědní doby, po které mohlo být uplatněno právo na převod. Po té nárok účastníka definitivně zaniká a je vypořádán ve prospěch ostatních účastníků penzijního připojištění.

6.2. Smlouvy vypovězené penzijní společností bez žádosti o dávku

Jedná se o smlouvy, které byly vypovězeny penzijní společností z důvodu neplacení příspěvků, přitom účastník platil příspěvky alespoň po dobu 12 měsíců. Právo požádat o dávku z takové smlouvy se promlčuje po uplynutí 3leté doby promlčení od zániku smlouvy.

6.3. Smlouvy zaniklé v souvislosti s úmrtím účastníka

Smlouvy účastníků, kteří zemřeli, aniž by smlouvu vypověděli, a dále pak smlouvy účastníků, kteří smlouvy vypověděli, ale zemřeli dříve, než jim byly prostředky vyplaceny, přičemž v obou případech určené osoby nebo pozůstalí požadavky na výplatu prostředků po účastnících nevznesly.

- a) V případech, kdy byla ve smlouvě určena osoba, nebo osoby, kterým vzniká právo žádat o výplatu dávky, je aplikována základní promlčecí doba 3 roky od okamžiku, kdy se o této skutečnosti určená osoba dozví, nebo se dozvědět měla a mohla;
- b) V případě, že nárok na dávku je předmětem dědického řízení a penzijní společnost zná datum jeho ukončení, aplikuje se základní promlčecí doba 3 roky od okamžiku, která plyne ode dne ukončení dědického řízení a dotyčný se stane oprávněným dědicem, a to i v případě, že by byl nabyvatelem určen stát;
- c) V případě, že penzijní společnost nezná datum ukončení dědického řízení, v účastnické smlouvě není uvedena určená osoba a je známo pouze datum úmrtí účastníka, je aplikována promlčecí doba 3 roky od okamžiku od data úmrtí. Odvětvový standard doporučuje pro prokázání přiměřeného úsilí v rámci odborné péče kontaktovat příslušné obvodní nebo okresní soudy podle posledního známého trvalého bydliště účastníka se žádostí o součinnost při dohledání dědice, nebo dědiců účastníka.

6.4. Prostředky účastníků v exekuci nebo insolvenční

Z pohledu vypořádání prostředků z účastnické smlouvy po uplynutí promlčecí lhůty zatížené exekucí nebo insolvenční je nezbytné, aby exekuční nebo insolvenční řízení bylo dokončeno a vypořádáno. Nelze tedy vypořádat prostředky z účastnických smluv ve prospěch ostatních účastníků, pokud exekuční, resp. insolvenční řízení nebylo dosud ukončeno ani vypořádáno z důvodu nečinnosti exekutora, resp. insolvenčního správce, nenabytí právní moci příkazu, neuplatnění práva exekutora požadovat ukončení smlouvy nahrazením vůle povinného, na základě kterého by mohly být prostředky vyplaceny exekutorovi či žádných jiných důvodů.

V případě exekuce či insolvence se aplikuje promlčecí doba 3 roky, která začíná běžet od data zániku smlouvy, ať už ze strany účastníka nebo nahrazením vůle povinného. Pokud datum zániku smlouvy předchází datu zahájení exekučního nebo insolvenčního řízení, po dobu jeho trvání tato lhůta neběží. Po pravomocném ukončení exekučního nebo insolvenčního řízení začíná původní pozastavená lhůta znovu běžet, nejméně však po dobu 6 měsíců.

6.5. Prostředky z nedoručených vrácených plateb a neidentifikovaných plateb příspěvků

Prostředky, jejichž zdrojem jsou vrácené platby příspěvků ve prospěch účtů odesílatele, nebo neidentifikovatelné platby příspěvků, které nelze přiřadit k žádné účastnické smlouvě, nejsou považovány za příspěvky ve prospěch účastníka. Pro platby příspěvků PP je proto aplikována promlčecí doba pro bezdůvodné obohacení 3 roky, pokud je známa účastnická smlouva, v jejíž prospěch měla být platba příspěvků evidována. V případě neidentifikovatelných plateb příspěvků, které nelze přiřadit k žádné

účastnické smlouvě a nelze tedy ani určit, podle které právní úpravy se promlčecí lhůta určuje, aplikuje penzijní společnost objektivní promlčecí lhůtu 10 let.

6.6. Smlouvy, u kterých byl vyplacen nárok, ale nebyl vyplacen doplatek

Smlouvy, ze kterých byla účastníkům vyplacena částka odpovídající stavu individuálního účtu k datu výplaty, nicméně v následujícím kalendářním roce byla dodatečně připsána další platba – typicky podíl na zisku, který se již vyplatit nepodařilo, např. z důvodu uzavření cílového bankovního účtu uvedeného v žádosti o dávku.

Penzijní společnost aplikuje základní 3letou promlčecí dobu počínaje datem splatnosti, neboť případnou nevědomost účastníka o jeho vlastních nárocích nelze klást k tíži práv ostatních účastníků.

6.7. Prostředky z nedoručených výplat dávek penzijního připojištění a převodů

Prostředky, jejichž zdrojem jsou výplaty dávek PP, ale které se nepodařilo převést případně jinak doručit účastníkovi, nebo jiné oprávněné osobě a jsou vráceny zpět do penzijní společnosti.

Jelikož je přesně známé datum, kdy byla platba vrácena, lze určit den, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé. Nárok na výplatu těchto prostředků se promlčuje po 3 letech od data oznámení vrácení platby účastníkovi.

6.8. Smlouvy vypovězené z důvodu neplacení do 12 měsíců

Účastnické smlouvy, které byly ukončené do 12 měsíců ze strany penzijní společnosti z důvodů neplacení příspěvků účastníkem.

Institut promlčecí lhůty se neaplikuje, neboť samotný nárok na dávku ani nevznikl. Zůstatek ze smlouvy je vypořádán ve prospěch ostatních účastníků transformovaného fondu na základě ZPP a nárok účastníka definitivně zaniká.

6.9. Smlouvy se žádostí o odbytné a neuhrazeným poplatkem

Smlouvy, u kterých účastníci vypověděli smlouvu se žádostí o výplatu odbytného, ale neuhradili zákonný poplatek.

S ohledem na skutečnost, že úhrada poplatku je podmínkou výplaty nároku, dokud není poplatek uhrazen, nestane se nárok na výplatu dávky splatným, a tedy nemůže být ani promlčen.

6.10. Smlouvy se žádostí o převod k jiné společnosti a neuhrazeným poplatkem

Smlouvy, které zanikly podle § 8 písm. d) nebo e), tedy dnem, na kterém se účastník a penzijní společnost písemně dohodli, nebo uplynutím výpovědní doby, a účastník podal žádost o převod prostředků k jiné společnosti, ale neuhradili zákonný poplatek.

S ohledem na skutečnost, že podle § 24 odst. 4) ZPP je uhrazení poplatku podmínkou pro „převod prostředků“, dokud není poplatek uhrazen, nárok na převod prostředků nevzniká, a tedy nemůže být ani promlčen.

7. Aplikace promlčecí lhůty pro jednotlivé typologie nároků z DPS

Aplikovaná promlčecí lhůta se v případě nároků ze smlouvy o DPS řídí specializovanou právní úpravou konkrétních případů ZDPS, která je doplněna obecnou právní úpravou, tedy NOZ, resp. pro účastnické smlouvy vzniklé do 31. 12. 2013 podle OZ. Pro jednotlivé typologie nároků rozhodují okolnosti, za kterých lze aplikovat specifickou promlčecí lhůtu podle ZDPS, případně subjektivní promlčecí lhůtu 3 roky, nebo objektivní promlčecí lhůtu 10 let podle NOZ, resp. základní promlčecí dobu 3 roky podle OZ.

7.1. Promlčení nároku na převod k jiné penzijní společnosti

Nárok na převod k jiné penzijní společnosti je promlčen u smluv, u kterých účastník nesplnil nárok na výplatu dávky, tedy doba spoření nedosáhla alespoň 24 měsíců, smlouva byla vypovězena a účastník nepožádal o převod prostředků k jiné penzijní společnosti.

Zůstatek smlouvy je v takovém případě vypořádán ve prospěch majetku účastnických fondů po 3 letech od zániku DPS.

7.2. Promlčení nároku na výplatu splatné dávky

Prostředky, jejichž zdrojem jsou výplaty dávek DPS, ale které se nepodařilo převést případně doručit účastníkovi, určené osobě nebo dědici a jsou vráceny zpět na výplatní účet DPS.

Jelikož penzijní společnost zná přesné datum, kdy byla platba vrácena, lze určit počátek promlčecí lhůty podle ZDPS. Nárok na výplatu těchto prostředků se promlčuje po 5 letech od okamžiku vzniku nároku na výplatu dávky v případě starobní penze a invalidní penzi na určenou dobu podle ZDPS. V případě čerpání jiného typu dávky se nárok na výplatu splatné dávky promlčí po uplynutí 3 let ode dne splatnosti splatné dávky.

7.3. Vypořádání zůstatku zaniklé smlouvy z důvodu úmrtí účastníka

Smlouvy účastníků, kteří zemřeli, aniž by smlouvu ukončili, a dále pak smlouvy účastníků, kteří smlouvy ukončili, ale zemřeli dříve, než jim byly prostředky vyplaceny, přičemž v obou případech určené osoby nebo pozůstalí požadavky na výplatu prostředků po účastnících nevznesly:

- a) V případech, kdy byla ve smlouvě určena osoba, nebo osoby, kterým vzniká právo žádat o výplatu dávky, je aplikována subjektivní promlčecí lhůta (resp. základní promlčecí doba) 3 roky od okamžiku, kdy se o této skutečnosti určená osoba dozví, nebo se dozvědět měla a mohla. Pokud tato podmínka splněna není, např. pokud penzijní společnosti není znám žádný kontaktní údaj na určenou osobu, je v případě smluv vzniklých od 1. 1. 2014 aplikována objektivní promlčecí lhůta 10 let;
- b) V případě, že nárok na dávku je předmětem dědického řízení a penzijní společnost zná datum jeho ukončení, aplikuje se subjektivní promlčecí lhůta (resp. základní promlčecí doba) 3 roky, která plyne ode dne ukončení dědického řízení, a to i v případě, že by byl nabyvatelem určen stát;
- c) V případě, že penzijní společnost nezná datum ukončení dědického řízení, v účastnické smlouvě není uvedena určená osoba a je známo pouze datum úmrtí účastníka, je v případě smluv vzniklých od 1. 1. 2014 aplikována objektivní promlčecí lhůta 10 let od data úmrtí. Odvětvový standard doporučuje pro prokázání přiměřeného úsilí v rámci odborné péče kontaktovat příslušné obvodní nebo okresní soudy podle posledního známého trvalého bydliště účastníka se žádostí o součinnost při dohledání dědice, nebo dědiců účastníka.

7.4. Prostředky účastníků v exekuci nebo insolvenční.

Z pohledu vypořádání prostředků z účastnické smlouvy po uplynutí promlčecí lhůty zatížené exekucí nebo insolvenční je nezbytné, aby exekuční nebo insolvenční řízení bylo dokončeno a vypořádáno. Nelze tedy

vypořádat prostředky z účastnických smluv ve prospěch ostatních účastníků, pokud exekuční, resp. insolvenční řízení nebylo dosud ukončeno ani vypořádáno z důvodu nečinnosti exekutora, resp. insolvenčního správce, nenabytí právní moci příkazu, neuplatnění práva exekutora požadovat ukončení smlouvy nahrazením vůle povinného, na základě kterého by mohly být prostředky vyplaceny exekutorovi či žádných jiných důvodů.

V případě exekuce či insolvence se aplikuje promlčecí lhůta (resp. základní promlčecí doba) 3 roky, která začíná běžet od data zániku smlouvy, ať už ze strany účastníka nebo nahrazením vůle povinného. Pokud datum zániku smlouvy předchází datu zahájení exekučního nebo insolvenčního řízení, po dobu jeho trvání tato lhůta neběží. Po pravomocném ukončení exekučního nebo insolvenčního řízení začíná původní pozastavená lhůta znovu běžet, nejméně však po dobu 6 měsíců.

7.5. Prostředky z nedoručených vrácených plateb a neidentifikovaných plateb

Prostředky, jejichž zdrojem jsou vrácené platby příspěvků ve prospěch účtů odesílatele, nebo neidentifikovatelné platby příspěvků, které nelze přiřadit k žádné účastnické smlouvě, nejsou považovány za příspěvky ve prospěch účastníka.

Pro platby příspěvků se proto aplikuje objektivní promlčecí lhůta (resp. základní promlčecí doba) pro bezdůvodné obohacení, která podle OZ činí 3 roky a podle NOZ 10 let od data připsání platby.

V případě neidentifikovatelných plateb příspěvků, které nelze přiřadit k žádné účastnické smlouvě a nelze tedy ani určit, podle které právní úpravy se promlčecí lhůta určuje, aplikuje penzijní společnost promlčecí lhůtu 10 let.

7.6. Smlouvy se žádostí o převod k jiné společnosti a neuhrazeným poplatkem

Smlouvy, které zanikly podle § 8 písm. d) nebo e), tedy dnem, na kterém se účastník a penzijní společnost písemně dohodli, nebo uplynutím výpovědní doby, a účastník podal žádost o převod prostředků k jiné penzijní společnosti, ale neuhradili zákonný poplatek.

Na rozdíl od § 24 odst. 4) ZPP stanovuje § 27 odst. 3) ZDPS, že penzijní společnost může podmínit zaplacením poplatku „podání žádosti“. Aplikace této definice je však v ustálené praxi efektivně nerealizovatelná, neboť lze jen stěží očekávat, že by účastníci hradili poplatek ještě před podáním žádosti. V důsledku by se tak jednalo o obstrukční postup, který by nutil penzijní společnosti nejdříve zamítnat podání žádosti, žádat o úhradu poplatku a teprve pak podání žádosti přijmout. Celý postup by tak byl v neprospěch účastníků.

Odvětvový standard proto stanovuje, že postup pro DPS je shodný jako pro PP, tedy i v případě DPS bude penzijní společnost postupovat s respektem k vůli účastníka smlouvu ukončit a prostředky převést k jiné penzijní společnosti, avšak vlastní převod prostředků uskuteční teprve po úhradě poplatku, pokud jej svým obchodním rozhodnutím aplikuje.

V otázce promlčení závazku tedy rovněž pro DPS platí, že pokud nebyl poplatek uhrazen, nárok na dávku nevznikl a nelze jej tedy promlčet. Výjimkou je situace, kdy účastníkovi DPS nevznikl nárok na odbytné. V tomto jediném případě je aplikována promlčecí lhůta 3 let ode dne zániku DPS (smlouvy vzniklé před 1. 1. 2014 jsou již v tomto případě pouze teoretické). Postup se opírá o skutečnost, že z pohledu ZDPS neexistuje ani výpověď smlouvy s převodem ani převodová smlouva, účastnické smlouvy vznikají a zanikají, ale převáděny jsou výhradně prostředky, poté co doplňkové penzijní spoření zaniklo podle § 8 písm. d) nebo e), tedy dnem, na kterém se účastník a penzijní společnost písemně dohodli, nebo uplynutím výpovědní doby. Jedná se tedy o dva podmíněné, jinak však samostatné právní kroky. Pokud smlouva zanikla bez

nároku na výplatu odbytného a účastník poplatek do 3 let neuhradil, bude ve smyslu § 28 odst. 1 ZDPS nárok účastníka na převod prostředků k jiné penzijní společnosti promlčen.

7.7. Specifické situace kombinace žádostí o převod k jiné společnosti a úmrtím

Specificky pokud účastník, který nemá nárok na žádnou dávku, vypoví smlouvu a požádá o převod prostředků a současně po uplynutí výpovědní doby, ale před zaplacením poplatku, a tedy i splnění podmínky k převodu prostředků zemře, potom byla smlouva ukončena výpovědí nikoli úmrtím. Pokud současně nebyl uhrazen poplatek, čímž nevznikl nárok na převod, penzijní společnost prostředky k jiné penzijní společnosti nepřeveďte. Současně však nesmí být uplatněno ani případné smluvní ustanovení o určené osobě, prostředky se stávají předmětem pozůstalostního řízení. Jestliže současně ještě účastníkovi nevznikl nárok na žádnou dávku, doporučuje se, aby penzijní společnost postupovala s ohledem na kontext situace individuálně.

Pokud však k úhradě poplatku dojde, přičemž projev vůle poplatek uhradit byl učiněn účastníkem za jeho života, potom by prostředky měly být převedeny ve prospěch nové smlouvy a vypořádání u jiné penzijní společnosti by mělo vycházet ze smluvních ustanovení nové smlouvy.